

DJØFS TILLIDSBOOSTERE

Hvordan styrker vi befolkningens tillid til folkestyret i en tid med medietryk, politik på speed og centralisering

Djøf

Gothersgade 133
1123 København K
33 95 97 00

djoef@djoef.dk
djoef.dk

I Djøf arbejder vi for et levende og åbent demokrati. Åbne, transparente og legitime politiske processer er afgørende for befolkningens tillid til folkestyret.

Tillid er en superlim i vores samfundsmodel, for tillid får samfund til at hænge sammen. Det så vi under corona med nedlukninger og restriktioner på individets frihed. Den høje grad af tillid mellem danskerne og til myndighederne var en grundene til, at Danmark klarede sig relativt godt igennem pandemien.

Desværre er danskernes tillid til folkestyret og de bærende samfundsinstitutioner under pres. Det er vi nødt til at tage alvorligt, hvis det ikke skal udvikle sig et demokratisk problem.

Derfor har vi formuleret tre tillidsboostere, der kan bidrage til at bevare og styrke tilliden og samarbejdet mellem politikere, embedsværk og medier. Centraladministrationen er arbejdsplads for 15.000 af vores medlemmer, der som embedsfolk dagligt bidrager til og har et medansvar for at sikre høj tillid i befolkningen til det politisk-administrative system.

Tillidsbooster #1: Øget åbenhed og transparens i centraladministrationen

Åbenhed og transparens er godt for tilliden. Offentlighedsloven har været omdiskuteret siden den seneste udgave trådte i kraft i 2014. Politikere og embedsværk har et legitimt behov for et fortroligt rum, når der udvikles politik, men der er god grund til at diskutere, om det fortrolige rum i dag har den rette størrelse.

Djøf anbefaler,

- at § 24 og § 27 i offentlighedsloven revideres, så adgangen til aktindsigt i de politiske beslutningsprocesser, herunder faglige vurderinger, udvides – i respekt for, at der fortsat er en vis beskyttelse af den interne politiske beslutningsproces

Formålet med Djøfs tillidsboostere er at styrke tilliden til folkestyret gennem:

- 1) Øget åbenhed og transparens i centraladministrationen via lempelse af offentlighedsloven og bedre adgang til teknisk-faglig viden.
- 2) Mere tid til politikudvikling via mindre hastelovgivning, længere høringsfrister og en styrkelse af Folketingets stående udvalg.
- 3) Tydeliggørelse af ministrenes ansvar og pligter som øverste forvaltningschef via et nyt ministerkodex og en ny ministeruddannelse med fokus på centrale love, regler, normer og procedurer for samarbejde mellem udøvende og lovgivende magt samt samspejlet med embedsværk, offentlighed og medier.

- at der arbejdes mere systematisk med pressebriefinger i ministerierne, hvor journalister kan få indblik i tekniske og faglige forhold i igangværende politiske forløb mv.
- at der etableres et nyt Mediernes Kontaktudvalg, hvor departementchefer, chefredaktører og disses organisationer mødes for at styrke samarbejdet
- at der sikres de fornødne rammer og ressourcer, så ændringer i offentlighedsloven giver embedsværket reel mulighed for at sikre åbenhed

Tillidsbooster #2: Mere langsom politik og bedre politiske processer

Det høje tempo bør tages ud af dansk politik, så der kan udvikles bedre politik, der virker i virkeligheden, og så der begås færre fejl. Ministre, MF'ere, embedsværk og medier bør indgå en musketered om at sætte tempoet i dansk politik ned – uden at gå på kompromis med politiske ambitioner, forvaltningsdyder, magtkritik og pressefrihed.

Djøf anbefaler,

- at regeringen stikker en kæp i hjulet på lovmøllen og stopper unødigt hastelovgivning
- at ministrene går forrest i opgøret med "alting haster"-kulturen og sætter en stopper for unødige hastesager til embedsværket
- at Folketinget bruger sin tid på effektiv parlamentarisk kontrol med regeringen ved bl.a. at opprioritere politikudvikling og lovarbejde i Folketingets stående udvalg

- at embedsværket – især topcheferne – forholder sig kritisk til forcerede processer, der fortrænger fagligheden, og står fast på, at der skal være bedre sammenhæng mellem opgaver og ressourcer
- at medierne opprioriterer substans frem for proceshistorier, nedtoner det personfikserede og sensationshungrende og giver længere svarfrister til ministre og embedsværk, så der kan leveres fyldestgørende svar
- at Folketinget lader lokale, kommunale og regionale aktører løse flere af problemerne selv fremfor at vedtage nye, centrale regler for at fremstå politisk handlekraftig
- at Folketingets stående udvalg styrker den systematiske opfølgning på reformer for at øge den politiske indsigt i implementeringen af de politiske aftaler og for at bidrage til et politisk ejerskab over konsekvenserne af vedtaget lovgivning

Tillidsbooster #3: Tydeliggørelse af ministres ansvar og pligter

Dybvad-udvalgets undersøgelser viser, at ministrenes stigende efterspørgsel efter politisk-taktisk rådgivning fra embedsværket og flere centraliserede og tværgående beslutningsprocesser kalder på en klarere beskrivelse af grænsen mellem ministres og departementscheferes respektive roller og opgaver.

Djøf anbefaler,

- at der nedsættes et sagkyndigt udvalg, der udarbejder forslag til et kodex for ministre, som skal
 - tydeliggøre ministerens ansvar som politisk chef og øverste forvaltningschef
 - skabe klare retningslinjer for ansvar og pligter i tværministerielle beslutningsprocesser
 - sikre ministerens kendskab til de centrale ministerpligter og samspejlet mellem disse og embedsværkets pligter i Kodex VII
 - udvikle klarere rammer og roller for samspejlet mellem ministre og departementschefer

- at regeringen tilbyder nye ministre en systematisk ministeruddannelse, der fx kan omfatte en mentorordning, hvor forhenværende ministre stiller sig til rådighed for sparring med nye ministre

